

Закон і обов'язок

■ 24 СЕРПНЯ – 30-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Хай буяє, цвіте Україна моя!

СЬОГОДНІ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВНОСТІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ 30 РОКІВ. А ІСТОРІЯ НАШОГО НАРОДУ – ІСТОРІЯ ЗАВЯТОЇ БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ТРИВАЛА ПРОТЯГОМ БАГАТЬОХ СТОЛІТЬ. УКРАЇНА ВІЧНА, ЯК ВІЧНІ ТІ УНІВЕРСАЛЬНІ ЦІННОСТІ, ЩО СФОРМУВАЛИ ЇЇ ВІД ПОЧАТКУ, - ЛЮБОВ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ, СВОБОДА... І В ЦЬОМУ РОЗГАДКА ФЕНОМЕНА УКРАЇНИ.

Для тих, хто творив історію, незалежність держави була святою метою. Метою, заради якої свої сили і здібності клали на вітвар Храму волі найталановитіші, найрозумніші, найвідданіші діти України. У нескінченній битві за національну ідею творилася й гартувалася наша духовність і культура.

День Незалежності – це не просто дата, якою відмірюється кількість самостійних років від дня народження суверенної держави.

Свято Незалежності України – особлива дата і у житті кожного її громадянина. Це той день, коли за словами патріарха української державності Михайла Грушевського, стихають усі кривди і неправди. Це той день, коли з надзвичайною силою виявляється загальнонародна солідарність. І кожен з нас має особливо відчувати відповідальність за долю своєї держави. Це найбільше громадсько-політичне свято єдності, цілісності нації, що реалізується у самобутній культурі та державному суверенітеті. Що то за диво, дар такий – воля? Волю даровано кожній людині Богом. А вільна, незалежна держава – це суспільство вільних і щасливих людей.

Коли 24 серпня 1991 року волею Всевишнього стала незалежна Українська держава, тріумфували села і міста, раділи люди від Сяну до Дону, плакали ті,

хто знав справжню ціну свободи й поминав полеглих у боротьбі за неї.

Наша впевненість у прекрасному майбутньому була по-дитячому безхмарною. І лише згодом ми збагнули: незалежна держава – це та найвища цінність, яку нам доведеться щоденно захищати, може, навіть ціною власного життя, від агресивного сусіда, від його агентури.

Держава – це труд мозильний для тіла і душі, коли треба позбуватися “намулів іржавих”, очищаючи спотворені сатанинською ідеологією наші душі, свідомість, спосіб мислення...

Україна сьогодні – велика європейська держава із талановитими працелюбними людьми і родючою землею. Відчуваючи велику відповідальність перед прийдешніми поколіннями українців, нині маємо зібрати всю міць нашої нації, аби дати рішучу відсіч ворогам нашого європейського майбутнього.

Для цього потрібна злагоджена робота для подолання корупції, економічних та політичних негараздів, згуртування українців з метою захисту своїх національних інтересів і відстоювання своїх земель від російських окупантів та їхніх прибічників. Нині йдеться про відсіч ворожим намірам – і ми впевнено йдемо. І наша дорога буде переможною. Віримо в це!

Зоряна НАГІРНЯК

■ ЕКСКЛЮЗИВ

Іван ШТАНЬКО: «На вістрі справи й часу»

Голова ВГО «Асоціація ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби України», генерал-полковник внутрішньої служби Іван Васильович Штанько пропрацював у кримінально-виконавчій службі понад 40 років. Починав з посади начальника техвідділу, заступника начальника установи, яку згодом очолював. Після закінчення юридично-

го факультету призначений заступником начальника УВС у Київській області (система виконання покарань перебувала у складі МВС). З 1988 року Іван Штанько – начальник головного управління з виконання покарань МВС України. Після створення 1998 року Державного Департаменту з питань виконання покарань – його Голова – до виходу на пенсію 2002 року.

Напередодні ювілейної дати Незалежності України нам пощастило взяти інтерв'ю у цієї неординарної особистості, людини з якою пов'язаний значний період діяльності пенітенціарної системи. Наша розмова з Іваном Васильовичем – про нелегкі будні становлення кримінально-виконавчої системи, і її реформування, а водночас, і про перші кроки нашої держави на шляху до європейських цінностей.

— Іване Васильовичу, Ви понад 40 років свого життя присвятили службі в правоохоронних органах. Розкажіть, як доля привела Вас працювати у цю службу?

— У 1959 році я закінчив технікум механізації сільськогосподарства. Після цього був направлений працювати в МТС. Згодом їх ліквідували і переобладнали на випуск автомобільних ресор. А за 10 км від цього МТС був Оріхівський завод сільгоспмашинобудування, де виготовляли тракторні причепи і кормороздавачі, і їм потрібні були ресори.

1960 року всесоюзне МВС було розформоване, натомість з'явилося Міністерство охорони громадського порядку і ці функції були передані кожній республіці. Засуджених стали переводити ближче до місця проживання. Що, до речі, є дуже правильним, зокрема, з виховного погляду – родина не могла поїхати на Північ, Далекий Схід, а впливати на усвідомлення ув'язненим вини могли рідні, які надавали і моральну і матеріальну підтримку. Відтоді розпочалося будівництво установ в Україні.

Ось на базі МТС, де я працював й почали організувати колонії. У 1962 році з моменту організації виправно-трудової колонії №88 Управління охорони громадського порядку Запорізького облвиконкому я був призначений старшим технологом установи.

Закінчення на 4-5-й стор.

■ УРОЧИСТІ ЗАХОДИ

Привітали з нагоди відзначення 30-ї річниці Незалежності України

Персонал Державної кримінально-виконавчої системи привітали та заохотили Заступниця Міністра юстиції Олена Висоцька, керівництво Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, державних установ «Генеральна дирекція ДКВС України», Пробація України Probation in Ukraine

та Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби. Заступниця Міністра юстиції Олена Висоцька: "У ці святкові дні кожен замислюється над своєю власною ідентифікацією, над тим як дорого дається Україні незалежність, скільки спільних здобутків у українців, і як багато роботи у нас попереду. Я бажаю

нашій країні миру і взаєморозуміння із сусідами, а нам українцям – розуму берегти здобуте, – і сил розвивати країну. Я вдячна Вам за важку і небезпечну роботу!"

Святковий настрій персоналу ДКВС України створив гурт "Тріо Байда".

Інна ПОПОВА

■ ПАМ'ЯТЬ

Герої не вмирають

29 серпня – День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

Для відзначення дня пам'яті та героїзму загиблих захисників було обрано саме цю дату, оскільки її приурочено воєнним подіям на сході України, коли під час Іловайської операції українська армія зазнала найбільших втрат.

■ ФОТОФАКТ

Приємно, коли твою працю високо цінують. З нагоди 30-ї річниці Дня Незалежності завідувачу Музею історії кримінально-виконавчої служби України Валерію Литовченку за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, пов'язаних з реалізацією правової політики вручено Подяку Міністерства юстиції України. Ми щиро вітаємо Валерія Васильовича зі святом Незалежності та нагадуємо, що в Музеї завжди раді гостям і відвідувачам. Адже за 17 років свого існуван-

ня Музей став своєрідним історико-культурним осередком пенітенціарної системи. У ньому можна предметно ознайомитись з еволюцією виконання кримінальних покарань, дізнатися про людей, які своїми знаннями та працею будували пенітенціарну систему й удосконалювали, намагаючись її олюднити, спираючись на рішення міжнародних пенітенціарних конгресів, взявши за основу головну тезу: «Карати може лише Господь Бог: – ми люди, повинні виправляти злочинців».

■ МОВОЮ ЦИФР

Понад **13 млн 649 тис.** – саме стільки маленьких громадян України з'явилося на світ упродовж років незалежності нашої держави!

Саме стільки народжень малюків було зареєстровано органами державної реєстрації актів цивільного стану протягом останніх 30 років.

Понад **13,6 млн** малюків зареєстровано в незалежній Україні

років Незалежності України

■ ПОРУЧ З НАМИ

Ольга Золотонос – ровесниця Незалежності

24 СЕРПНЯ 2021 РОКУ УКРАЇНА СВЯТКУВАТИМЕ 30-ТУ РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ СВОЄЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. ЦЕ ЗНАКОВА ПОДІЯ ЯК ДЛЯ ВСІЄЇ КРАЇНИ, ТАК І ДЛЯ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ.

У Державній кримінально-виконавчій службі України працює чимало молоді, зокрема і ровесників Незалежності нашої країни.

Знайомтесь, ровесниця Незалежності, наша колега і за покликом, і за фахом, та й просто красуня – Ольга Золотонос – головний спеціаліст у зв'язках із засобами масової інформації та громадськістю Департаменту з питань виконання кримінальних покарань (відповідає за південний регіон).

Народилася Ольга 3 квітня 1991 року в с. Кірове (нині с. Лиманець) Бериславського району Херсонської області у родині вчителів. Мати вчитель української мови, батько вчитель фізики та математики, зараз за фахом не працюють. 1997-го пішла у перший клас Кіровської загальноосвітньої школи I-III ступенів, яку закінчила у 2008 році з відзнакою.

У 2008 році вступила до Національного університету «Одеська юридична академія», факультет міжнародно-правових відносин та юридичної журналістики, у 2012 році отримала диплом бакалавр юрист з відзнакою.

2012-го вступила до Національного університету «Одеська юридична академія» і в 2013-му отримала диплом магістра права з відзнакою.

Я поцікавилася в Ольги, чому вона обрала роботу у Державній кримінально-виконавчій службі?

– Про систему я знала лише з виченого матеріалу в Академії, і в студентські роки я планувала, працювати в будь-якій сфері правознавства, крім кримінально-виконавчої. Але як кажуть, «ніколи не кажи ніколи». Під час пошуку роботи після закінчення університету випадково дізналась, що є вакантні посади в кримінально-ви-

конавчій інспекції, пішла на співбесіду і мене прийняли на роботу. І чим більше дізнавалась про специфіку роботи, тим більше мені подобалось працювати. Адже допомагати людям, які оступилися – це досить благородно, хоча дуже важко. Отак з 2014 року почалася моя трудова кар'єра з посади інспектора (фахівця) Приморського міжрайонного відділу кримінально-виконавчої інспекції УДПтС України в Одеській області. Згодом, атестувалась і продовжила працювати в цьому ж відділі.

Через пів року перевелася до сектору КВІ УДПтС України в Одеській області на посаду інспектора.

Мешкає ця чудова родина в Одесі. З чоловіком Вадимом, до речі, він військовослужбовець військово-морських сил України, учасник бойових дій, виховують донечку Софійку.

Про що мріє ровесниця Незалежності України?

– Я мрію про те, щоб на нашій землі запанував мир, щоб наша ненька Україна була незалежна на всій своїй території. Я пишаюсь тим, що я – українка! І звертаюсь до всіх: давайте разом, кожен на своєму місці, робити усе можливе, щоб наша Україна процвітала і жила в мирі та згоді! А читачам «ЗіО» хочу побажати завжди вірити в свої сили і ніколи не зупинятися на досягнутому, бути вільними у своїх думках і незалежними у своїх діях.

Людмила КРАВЧЕНКО

■ НОВИНИ

У Чехії два міста піднімуть жовто-блакитні прапори 24 серпня

Ради чеських міст Пардубіце та Брно ухвалили рішення підняти над меріями жовто-блакитні прапори на честь 30-ї річниці Незалежності України.

Про це повідомив посол України в Чеській Республіці Євген Перебийніс. «Як сказано у постанові, це буде зроблено з нагоди 30-ї річниці Незалежності України, на знак підтримки українського народу, який утверджує у своїй країні демократичні цінності, а також протистоїть окупації Росією частини території своєї держави», — повідомив посол.

Пізніше він повідомив, що прапор України з нагоди 30-ї річниці Незалежності України піднімуть також над мерією ще одного чеського міста Брно.

В УНБУ випустив пам'ятну монету до Дня Незалежності України

В Україні з 10 серпня введена в обіг пам'ятна монета номіналом 5 гривень. Матеріал - нейзильбер. Тираж складе 35 тисяч штук. Монета присвячена події, що сталася 30 років тому, коли 24 серпня 1991 Верховна Рада України прийняла історичний документ - Акт проголошення Незалежності України.

На аверсі монети зображено: поля у вигляді стилізованих орнаментів, над якими летять лелеки, на тлі угорі малий Державний Герб України, написи: «Україна», «2021»; номінал монети - «5 гривень»; логотип Банкотно-монетного двору Національного банку України.

На реверсі монети зображено: кольорова вишита стрічка (тамподрук), яка символізує код нації і нагадує ДНК; напис: «30 років Незалежності України». Монета важить 16,54 г, її діаметр становить 35 мм.

В Україні з'явилася нова державна нагорода

Президент Володимир Зеленський підписав Указ № 362/2021 «Про відзнаку Президента України «Національна легенда України», яким затвердив Положення про відзнаку «Національна легенда України», малюнок цієї відзнаки та малюнок зразка бланка диплома до неї.

Згідно з документом, цієї нагороди удостоюються громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства за особисті заслуги у становленні незалежної України, зміцненні її державності, захисті Вітчизни та служінні українському народові, вагомий внесок у розвиток національної економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, спорту, охорони здоров'я, а також за активну благодійну та громадську діяльність.

Відзнака виготовляється із золота та має вигляд стилізованої квітки, пелюстки якої покриті синьою та жовтою емаллю.

У центрі нагороди міститься рельєфне зображення Знака Княжої Держави Володимира Великого. Нагородження відзнакою «Національна легенда України» здійснюється указом Глави держави щорічно з нагоди Дня Незалежності. Її носять на грудях зліва та за наявності в нагородженого інших державних відзнак розміщують нижче знаків нагород на колодках (стрічках) та після зірок орденів.

■ З РОСИ, Й ВОДИ!

«Люди твої, системо!»

САМЕ ПІД ТАКОЮ РУБРИКОЮ НАШЕ ВИДАННЯ ЧАСТО РОЗПОВІДАЄ ПРО НАЙКРАЩИХ СПІВРОБІТНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.

Сьогодні, напередодні Дня народження нашої країни, хочемо розповісти ще про одного цікавого чоловіка – Мирона Васильовича Лізунова, якому 5 серпня виповнилося 100 років. Він – ветеран Другої світової війни, який починав війну в партизанських з'єднаннях Жукова, Одуха, де був командиром диверсійної групи. Після з'єднання з частинами регулярної армії був командиром взводу. Нагороджений орденом Вітчизняної Війни, орденом "Богдана Хмельницького" та медаллю "Партизан Вітчизняної війни".

Народився Мирон Васильович у 1921 році в селі Ново-Зелена Новоград-Волинського району Житомирської області. В 1961 році закінчив Київський державний університет. В період з 1967 по 1980 р.р. очолював Житомирську установу ЯО 309/179 (колишня назва державної установи «Житомирська установа виконання покарань (№ 8)»). Страховий стаж роботи 36 років 10 місяців.

Не забувають про ветерана й сьогодні в установі, де він пропрацював майже половину свого віку. Щоб привітати ювіляра, до його оселі завітали голова профспілкової організації державної установи «Житомирська установа виконання покарань (№8)» Тетяна Бежевець та в.о. начальника відділу по роботі з персоналом Лілія Шверид.

Гості вручили Мирону Васильовичу святковий букет та грошову премію.

З нагоди поважного ювілейного Дня народження гості висловили слова вдячності і шани за багаторічну сумлінну працю, за мудрість та досвід, які він передав своїм дітям, внукам та правнукам.

Вклоняємося Вашій життєвій мудрості, багатому досвіду, незламності перед воєнними лихоліттями, які випали на Вашу долю. Бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя, радості, благополуччя та ще довгих років у хорошому настрої!

Редакція газети «Закон і обов'язок» також вітає ювіляра, бажаємо йому здоров'я, радості й довголіття!
Юлія СЕРЕДА

Іван ШТАНЬКО:

«На вістрі справи й часу»

Закінчення. Початок на 1-й стор.

– **Одне слово, Ви не мріяли там працювати, так уже склалася доля...**

– Саме так (сміється... – Авт.) склалася доля. 1960 року я вступив на вечірнє відділення до Запорізького машинобудівельного інституту, який закінчив в 1966 році за спеціальністю технологія машинобудування. У жовтні 1965-го розпочав службу в органах внутрішніх справ на посаді інженера-технолога виробничого відділу Управління виправно-трудова установ УОГП Запорізького облвиконкому. У січні 1967 року мене призначили заступником начальника колонії по виробництву – головним інженером ВТК №88 УОГП Запорізького облвиконкому, у березні 1968-го – директором підприємства установи, а у травні 1970 року – начальником колонії. Отак я став пенітенціарієм. За ці роки, що я був керівником було зроблено величезну реконструкцію підприємства. Тут я працював до 1974 року. Згодом було утворено Головне управління виправно-трудова установ МВС УРСР. Мене запросили в центральний апарат. До 1984-го обіймав посади від начальника відділу сільськогосподарського машинобудування виробничо-технічного управління та головного інженера – до заступника начальника УСБ Київського облвиконкому. Майже десять років працював на посаді заступника начальника Управління внутрішніх справ Київського облвиконкому. Курував УВТУ, пожежну охорону, ХОЗО, ОКС, ІЦ та інше.

У 1986 році сталася аварія на ЧАЕС. Отам я й черпнув багато радіації.

– **Скільки часу Ви були в Чорнобилі?**

– Я пробув з 28 квітня по 10 травня, не виїжджаючи звідти. Організував евакуацію з десятикілометрової зони, куди входило 27 населених пунктів. 27 квітня ми вивезли людей із Прип'яті. Дали нам 300 автобусів. У кожен автобус по одному міліціонеру. З Червоного Хутора дали людей, які перебували там на підвищенні кваліфікації. Їхали в кожне село, ходили по хатах й забирали людей. Люди їхали неохоче – ніхто не хотів залишати домівки з нажитим майном. Як зараз пам'ятаю, ця картина у мене перед очима – йде дід і тягне козу за собою. Я запитав: «Куди?», а він й відповідає: «Я без неї нікуди не поїду, це моя годувальниця...». Я йому пообіцяв, що через 3-4 дні він повернеться... Чоловік переживав, хто годуватиме й поїтиме його козу. Тоді ми повернулися в подвір'я, припнули козу й налили води у «вагани» (оцинковані ночви). Дід заплакав, витер сльозу, узяв вузлик у руки й пошкандибав до автобуса...

– **Чи видавали правоохоронцям тоді хоч якісь засоби індивідуального захисту?**

– Ні, не було нічого. До речі, місцевих жителів Прип'яті вивезли, а місцевий міськвідділ міліції залишився працювати. Я приїхав 28-го і одразу поїхав у міськвідділ, частина людей ще була, а інші уже поїхали. Заїхали з Богуслава міліціонери, на той час проводились чергування, щоб не

було мародерства. Взяли дозиметр, заміряли, а там три рентгена.

Відкрили собачник. Три пса уже були мертві, а два ще живі. Ми їх випустили. Один загинув наступного дня, а другий прийшов аж у Чорнобильський міськвідділ. Чому? А тому, що коли Прип'ятський організовувався, то цього песика передали туди. Ось він прийшов помирати додому, а це – 12 км. Тоді, у 86-му, не було в Чорнобилі ні ластівок, ні горобців, ні шпаків, а згодом пропали й у Києві. У Чорнобилі стояв їдкий запах мертвеччини: це ж була весна, саме вилупилися малята... Птахи покинули своїх дітей, і вони загинули голодною смертю... Ми знімали гнізда й закопували.

– **Іване Васильовичу, через скільки часу Ви відчули на своєму здоров'ї «невидимий атом»?**

– Одразу. У мене помінявся склад крові. 10 травня мене звідти забрали й госпіталізували, відлежав три тижні. Тоді поїхав знову. Організував там роботу. Їздив я туди по два-три дні на тиждень, а в загальному підсумку перебував два місяці, і мав 90 мбер (у природних умовах гранично допустима доза (ГДД) випромінювання на все тіло повинна дорівнювати 5 берам на рік – Авт.). Я до цього часу зберігаю папірці з даними дозиметра.

Хочу наголосити, що наша система зробила багато для ліквідації Чорнобильської аварії. Були задіяні, і співробітники, і засуджені: евакуювали людей з Прип'яті і 10-ти кілометрової зони, огорожували 30-ти кілометрову зону – була створена спеціальна група з працівників системи з Київської області. Наші колонії будували житло для співробітників МВС, які постраждали від аварії. Постановою Кабміну було ухвалено рішення про те, щоб кожна служба своїх людей забезпечила

житлом. Для МВС треба було забезпечити житлом 705 родин. Отож кожне УСБ в залежності від його масштабів повинно було побудувати будинки для цих людей. Так, у Макарівському районі було побудовано 40 будиночків донеччанами й луганчанами. В основному будували співробітники колоній. У Яготині будували воляни. Потім я «брав руки в ноги», їхав у Держплан і випросив у Києві квартири

для евакуйованих співробітників з Чорнобиля. В Ірпіні 85-та колонія будувала для своїх співробітників 54-х квартирний будинок, але віддала переселенцям.

– **Іване Васильовичу, Ви стояли біля джерел створення Департаменту. Розкажіть, будь ласка, з чого усе починалося? Були ж, очевидно, якісь предтечі, спроби реорганізації кримінально-виконавчої системи і виходу її з МВС?**

– З отриманням Незалежності наша держава взяла політичний курс на інтеграцію до Європейського Союзу. Отож,

ваний Міністерству юстиції. У багатьох країнах Західної Європи такі установи є самостійним державним органом, а є й підпорядковані Мінюсту. Наприклад, у Великобританії, яка є членом Ради Європи, така установа підпорядкована Міністерству внутрішніх справ, але з максимальним ступенем самостійності у вирішенні питань, які пов'язані з виконанням судових рішень (там нема Міністерства юстиції).

Передумовою створення самостійного органу було й те, що 1991 року Постановою Кабміну №88 від 11 липня 1991 року «Про основні напрями реформування кримінально-виконавчої системи України» було передбачено (передаю дослідно): «з метою підвищення ефективності діяльності органів, що виконують кримінальні покарання, а також з врахуванням специфіки виконуваної ними роботи, передбачити у перспективі виділення системи виконання покарань у самостійне відомство».

Після того, як ми вступили у Раду Європи, її експерти – чотири особи протягом двох місяців проводили інспектування наших установ. Вони перевірили 22 різні установи у восьми областях. Після чого підготували звіт про стан тюремної системи України. Окрім своїх зауважень про те, чи відповідає система європейським нормам, було дано рекомендації, що ще необхідно зробити. Одним із пунктів було записано, що на даному етапі експерти вважають за доцільне створити окрему соціальну службу, яка б займалася питанням виконання покарань. З урахуванням Постанови уряду №88, рекомендацій експертів Ради Європи, Президент, який на той час мав конституційне право створювати окремі державні відомства чи їх реорганізувати, запросив сім відомств

створення окремого державного органу, який би займався виконанням кримінальних покарань, розпочалося після прийняття України до Ради Європи. Однією з умов вступу в цю структуру було те, щоб така установа не була підпорядкована силовим органам – міліції, а також військам, які того часу охороняли місця позбавлення волі. Ідеї були різні: це має бути самостійний орган або підпорядко-

– Міністерство фінансів, Мінекономіки, МВС, Верховний Суд, СБУ, Генпрокуратуру висловитися щодо створення такого окремого відомства. Цю ідею вони одно-стайно підтримали.

Указом Президента 1998 року був створений окремий орган Центральної виконавчої влади зі спеціальним стату-сом – Державний департамент України з питань виконання покарань, який підпо-рядкований Кабінету Міністрів України. Через декілька місяців указом Президен-та було затверджено Положення про Де-партамент, де розписані його функції та повноваження.

– Після усіх юридичних моментів Ви перейшли до практики. Проблем, ма-буть, було чимало?

– Так. Потрібно було внести цілий ряд змін в діюче законодавство, правові до-кументи. За тією ж рекомендацією Ради Європи, насамперед звільнитися від си-лових структур. Перше, що потрібно було зробити – вирішити питання охорони і нагляду за місцями позбавлення волі, яку виконували внутрішні війська, а тепер ці функції передали Департаменту. Потрібно було набрати людей (близько 24 ти-сяч осіб), навчити їх, (з цією метою було створене Дніпродзержинське училище), забезпечити соціально-побутові умови співробітникам, напрацювати нормативно-правові документи, які б регламенту-вали виконання службових обов'язків. Після цього треба було привести у відпо-відність нормативно-правові документи, які б регламентували виконання службо-вих обов'язків. Потрібно було також при-вести у відповідність нормативно-право-ву базу. Зрозуміло, що коли Україна стала незалежною, то умови, які були за радян-ської влади, підходи до відбування пока-рань і виправлення – побутове та трудове влаштування після звільнення змінилися. Був такий закон, якщо засудили особу, то через 6 місяців вона втрачала право на житло і не могла повернутися у свою квартиру, бо її забирали і передавали ін-шим. Крім того, після судимості не можна було ні в столиці, ні в обласному центрі, ні в регіонах, які прилягають до кордону. Тому ми внесли відповідні пропозиції до змін в житловому і адміністративному за-конодавствах, їх затвердила ВРУ, і ці об-меження були зняті.

– Скільки на той час було в україн-ських в'язницях людей?

– Близько 230 тисяч, крім підопічних кримінально-виконавчої інспекції, яка

виконує судові рішення без позбавлення волі (сьогодні понад 49 тисяч, без проба-ції – Авт.)

– Іване Васильовичу, а коли розпо-чалися зміни в кримінально-виконавчій системі, її гуманізація?

– Наприкінці 70-х на початку 80-х ро-ків було внесено не менш ніж двадцять змін у виправно-трудова кодекс, який був ухвалений 1966 року (до цього були нормативні документи). До 60-х років на території України були лише дитячі колонії, СІЗО і невелика кількість коло-ній в яких утримувалися інваліди або ті, які мали невеликий термін покарання. Я вже про це вам розповідав. А всі інші за-суджені відправлялися у Сибір.

З прийняттям нас до Ради Європи з'явилася можливість за її рахунок виїж-джати за кордон для вивчення досвіду інших країн – Швейцарії, Швеції, Данії, Франції, Великобританії. Після цього був підготовлений ряд нормативно-правових документів, які відповідали вимогам єв-ропейського права. Насамперед, ухвале-

ний Закон «Про попереднє ув'язнення», який враховував досвід роботи європей-ських країн і відповідав нормам ООН з поведіння з засудженими, Пекінській нормі поведіння з неповнолітніми. Було створено дві комісії, які напрацьову-вали Кримінальний кодекс і Криміналь-но-виконавчий кодекс. Я був членом цієї комісії, і очолював групу, яка розробляла нові види покарань. Новим було те, що впроваджувалися штрафи, громадські роботи, арешт до 6 місяців з жорстокою ізоляцією (заборонялася переписка і по-бачення).

– На Вашу думку, за часи Незалеж-ності України, які відбулися позитив-ні зміни і які проблеми залишаються нерозв'язаними в системі?

– За останні двадцять років відбули-ся великі зміни, зокрема, відбулася гу-

манізація системи – заміна військових, змінилися відносини між засудженими і персоналом. Усі військові живуть за уставом. А тут ведеться робота: кожного засудженого можна вислухати, він усві-домлює, що він людина. Змінилися нор-ми харчування, причому їх переробив не просто тюремний кухар, а Інститут гігієни харчування, який підготував загальні нор-ми, для тих, хто працює на важких робо-тах, для неповнолітніх, жінок, хворих на туберкульоз. З'явилися інші підходи до виховання засуджених – це, передусім, людина, якій потрібно допомогти. Рівень підготовки персоналу повинен бути висо-кий; він працює з засудженими через со-ціально-психологічну службу, школу, профтехучилище, залучаються громадські та релігійні організації, розширюються права спостережних комісій – усе це впливає по-зитивно на психіку засуджених.

Отже, удосконалення законодавства, скасування смертної кари, створення де-мілітаризованої організаційної структури, зменшення чисельності осіб, які трима-

ються в місцях позбавлення волі, та ви-конання попереднього ув'язнення лише пенітенціарною системою, поліпшення матеріально-побутових умов тримання, харчування, медичного обслуговування та ін.. – усе це і є позитивні зміни.

Але, я вважаю, що дарма відмінили обов'язкову працю у місцях позбавлення волі. Засудженого усім забезпечує держа-ва з наших податків. А він, натомість, вчи-нив злочин і наніс збитки потерпілим. І не хоче працювати. Тому обов'язкова праця необхідна, щоб утримувати із засуджено-го за харчування, комунальні послуги та ін..

Я об'їздив багато європейських країн, зокрема: Великобританію, США, Фран-цію, Німеччину, Італію, Данію... і всюди у цих державах працюють засуджені. На-приклад, в США. Держава організувала житлову зону, а господар побудував по-руч виробництво. Туди виводять людей, які там працюють. Був в одній колонії, де будівельна корпорація організувала по-шив одягу для будівельників. У них УДО немає. Наприкінці року одноразово ке-рівництво колонії пише в суд характерис-тики на засуджених, і суд враховуючи, що там написано, зменшує термін.

У мене був там такий випадок. Мене впізнав один засуджений і ми поспілкува-лися. Як виявилось, він сидів у 88-й коло-нії, де я був начальником. Згодом звіль-нився й емігрував до США. Вчинив там злочин і отримав 87 років позбавлення волі. Я йому й сказав, що моли Бога щоб прожити до 140-ка років, а було йому уже десь 50, але він мене запевнив, що через років 30-35 виїде, оскільки за гарну по-ведінку щороку знімають до трьох років.

Ще один випадок. Йду установою – дивлюсь біжать кудись засуджені з лопа-тами, відрами, і – фонтан води. Але ніто

їх не заставляє, нема начальників. Як ви-явилось, якщо трапляється надзвичайна подія, і хтось там відзначився, то началь-ник установи пише в суд характеристи-ку, не чекаючи закінчення року, і можна зменшити термін ще до 3-х років.

Мені також подобається, як влашто-вана система виконання покарань у Ні-меччині. До прикладу. У камері сидить по одній людині. Засуджений має ліжко, туалет і душ. І більше нічого. Якщо хочеш, щоб був телевізор, йди на роботу й купи. Телефон, радіо? Зароби й купи. Хочеш краще їсти – йди купи. Демократично? – Так! У нас за порушення режиму – на 15 днів в ДІЗО, а тут навпаки 5 днів не пуска-ють на роботу. І засуджений рветься на роботу, бо сидить один, як загнаний вовк у камері.

– На Вашу думку, що потрібно ще зробити, щоб остаточно реформува-ти пенітенціарну систему?

– Нам треба виходити з нашої місії і від завдання. Ефективність системи – це мінімізація рецидиву. Щоб засуджені не верталися за ґрати, їх потрібно ресоціа-лізувати в суспільстві, щоб були нор-мальними громадянами і членами сусп-ільства. Тобто, треба дати їм освіту, про-фесію, можливість вступити до вишу. Тоді й легше їх працевлаштувати.

Ми багато говорили про засуджених. Але я хочу акцентувати на співробітниках – для них не створені умови праці. А вони працюють в тюрмі роками, і їх треба по-важати й змінювати умови праці. Насам-перед, це стосується медичного обслу-говування, забезпечення житлом та іншими пільгами, як в інших силових структурах. Майже щодня до мене, як до Голови Ради «Асоціації ветеранів» звертаються і вете-рани, і діючі співробітники саме з такими нагальними питаннями.

– Іване Васильовичу, розкажіть про свою родину. Ваші діти теж обрали службу в правоохоронних органах?

– Так. Донька Світлана спочатку за-кінчила Інститут народного господар-ства, згодом отримала диплом юриста і працювала в паспортному столі, і потім у кримінально-виконавчій інспекції. Дослу-жилася до звання полковника, сьогодні на пенсії. А син Ігор закінчив військове інженерне училище зв'язку, служив в Одеському військовому окрузі. Згодом переїхав до Києва і працював в учили-щі, де навчався. Після цього працював у шостому підрозділі служби по боротьбі з організованою злочинністю. Дослужив-ся до полковника, сьогодні уже також на заслуженому відпочинку. Радують нас з дружиною – Валентиною Петрівною, двоє онуків.

– Багато людей, з якими Ви пра-цювали, вважають Вас своїм настав-ником, вчителем. Що Ви їм скажете напередодні 30-ї річниці Незалежності України?

– Бажаю своїм колегам, а багато уже на заслуженому відпочинку, наснаги, те-пла, радості, доброго здоров'я, сімейного благополуччя. І праці на процвітання на-шої держави.

І, до речі, хочу побажати й тим чита-чам газети «Закон і обов'язок», які пере-бувають за ґратами. Бажаю чесно відбутися свій термін, і більше ніколи не вертатися у місця позбавлення волі – жити гідним й сумлінним життям, любити людей.

– Дякую Вам за цікаву та змістовну розмову.

Спілкувалася Людмила КРАВЧЕНКО

■ ТВОРЧИСТЬ ДО СВЯТА

«Моя країна – незалежна ти!»

З НАГОДИ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НАШОЇ КРАЇНИ ЗАСУДЖЕНИМ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ ЗА ГРАТАМИ ЗАПРОПОНУВАЛИ ВИСЛОВИТИСЯ З ПРИВОДУ СВЯТА. УСІ ТВОРИ, І ЦЕ – ПОЕЗІЯ ТА ПРОЗА БУЛИ ЗІБРАНІ У ЗБІРКУ Й ОПУБЛІКОВАНІ.

Головним упорядником став український письменник, перекладач, громадський діяч, фронтмен гуртів Жадан і Собаки та Лінія Маннергейма Сергій Жадан та Благодійний фонд Сергія Жадана, а ініціаторами – співробітники Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, зокрема Управління ресоціалізації та соціальної реабілітації – куратор заступник начальника ДКВСУ Наталія Рибалка.

За словами письменника, якихось тематичних чи стилістичних обмежень та побажань не було – просто віршами чи прозою спробувати поговорити про свою країну.

«Ми намагалися мінімально його редагувати, аби зберегти саме цю інтонаційну автентичність – ламану, технічно недосконалу, в чомусь наївну, але в чомусь, безперечно, щирі й відкриті, оскільки, будьмо відверті, це не твори «професійних літераторів», та й готувалося це видання без жодних літературних амбіцій, – каже Сергій Жадан. – Куди важливішим є інше. А саме ось ця спроба надати голос нашим співвітчизникам, яких ми зазвичай не чуємо й не бачимо. А передусім (теж будьмо відверті) бачити й не хочемо».

Про що тексти? Про те, що людина, навіть вирвана зі свого середовища, навіть здійснивши серйозну помилку чи заступивши за якісь серйозні лінії, все одно залишається частинкою суспільства.

Сьогодні пропонуємо увазі читачів деякі твори зі збірки. До кінця року будемо публікувати роздуми наших співгромадян, які волею долі опинилися за ґратами.

Людмила КРАВЧЕНКО

Україна – ти в нас єдина

Моя ти рідна Україно!
Моя ти щира Батьківщино!
Люблю тебе за рідний дім,
За тихий голос мами,
За батьків мудрий заповіт,
За шум дібров, природу дивну,
Благословенну цю країну,
Яка дала мені багато.
Найголовніше – це доньку!
Я так тебе кохаю ненько,
За те, що в мене ти одна.
Така ти вільна, Україно!
Прекрасна ти, немов зоря!
Тобі бажаю миру я
Щоб берегла нас від вогню
Благословляла свій народ,
Який живе за кроком крок.
Він так бажає кращих змін,
Здоров'я, щастя та надій.
Ми допоможемо тобі:
Не кинемо тебе в біді!
Ти в нас єдина! Ти, країно –
Такої іншої нема!

Інна ВАСИЛЬЄВА

Незалежна ти

Колись в прадавнії часи,
Коли Україна не була країною,
Були самі лиш княжі тереди,
Осяяні іменням Володимира.
І плунув час, буремнії століття
Змінити землю, владу і людей,
Нарешті стала ця земля єдиною.
Для всіх своїх знедолених дітей.
Країна знала війни і жажіття,
Вона зривалася із зойкоту на крик,
Але для мене лиш Вона – єдина,
Моя країна – незалежна ти!

Ксенія БУЛГАЄВА

■ ДУМКИ ВГОЛОС

Україно, зізнаємся тобі у любові!

24 СЕРПНЯ 1991 РОКУ... ЗДІЙСНИЛАСЬ МРІЯ БАГАТЬОХ ПОКОЛІНЬ НАШОГО НАРОДУ ПРО СВОЮ ДЕРЖАВНІСТЬ. ЦЕ БУЛИ РАДІСНІ ДНІ І НОЧІ. ЮНА УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВА ТІЛЬКИ РОЗПОЧИНАЛА СВОЇ ПЕРШІ КРОКИ. ВІДТОДІ МИНУЛО ТРИДЦЯТЬ РОКІВ. НИНИ – ЦЕ ВЖЕ НАЙГОЛОВНІШЕ ДЕРЖАВНЕ СВЯТО. ЩО З ЦЬОГО ПРИВОДУ ДУМАЮТЬ НАШІ ЧИТАЧІ? ПОДАЄМО ЇХНІ ДУМКИ.

Постійний читач газети «Закон і обов'язок» **Олег Гуртовий із Замкової виправної колонії №58** Хмельницької області наголошує, що День Незалежності України – важлива віха в історії нашого народу. «Споконвіку на українській землі точилась боротьба за створення єдиної держави, яка була б незалежною, – пише він. – Ми маємо віддати данину шани нашим співвітчизникам, які сьогодні відстоюють єдність Української держави».

«Упродовж тривалих років вороги хотіли знищити український дух і пориви до створення незалежної держави, – зазначає **засуджений А. із Старобабанівської ВК №92** Черкаської області. – Скільки славних людей жило цією ідеєю і загинуло за її втілення! Нині українці відстоюють свою територіальну цілісність і незалежність у війні з російськими окупантами та їх прибічниками. Нехай допоможе їм Господь захистити нашу землю!»

А ось рядки з листа **засудженої В. із Качанівської виправної колонії**

№54 Одеської області: «Ми, українці, заслуговуємо на життя у демократичній, заможній, суверенній і безпечній країні. І я вірю, що так воно й буде. Вітаю усіх з Днем Незалежності України!»

«Щоразу зустрічаючи це величне свято – день народження рідної держави, – подумки згадуємо її вірних синів та дочок, її героїв, які захищали і захищають честь та гідність нації, свободу рідної землі від нападу ворогів. Мені соромно, що я сьогодні в тюрмі, скоївши злочин, а не на передовій, щоб боротися з російським агресором, який хоче роз'єднати нашу країну і забрати її незалежність. Та вірю в нашу непереможність», – зазначає **засуджений І. із Білоцерківської виправної колонії №35** Київської області.

«Я радію, що народилася в Україні, бо в нашій незалежній державі усі громадяни рівні перед законом, незалежно від походження, національної належності, статі, освіти, політичних поглядів, релігійних переконань. Усі ми становимо

народ України. Наша нація давно прагнула державності. І це здійснилося. Поздоровляю усіх зі святом Незалежності!», – звернулася до редакції газети наша **читачка М. із Збарзької виправної колонії №63** Тернопільської області.

Це повідомлення надіслав **засуджений П. із Сумської ВК №116**: «Волею Всевишнього постала незалежна Українська держава тридцять років тому. Пам'ятаю, як раділи люди, дехто навіть плакав від радості, бо знав ціну свободи. Тепер і я усвідомлюю, що таке свобода. Знаю одне, ніколи не повторю своїх помилок, а якщо треба буде, то захищатиму нашу незалежність».

«24 серпня 1991 року – нова сторінка в літописі нашої держави, – наголошує **читач О. із Київського слідчого ізолятора**. – Україна стала незалежною суверенною державою. Сьогодні її знають у всьому світі і вірять, що ми будемо сильною процвітаючою країною. Це не тільки в руках Господніх, її доля і в руках усіх українців!»

Справді хвилюючі слова надіслали нам читачі. Ми вдячні усім, хто висловив свої думки і чекаємо в подальшому на ваші повідомлення та побажання. Нехай ваш шлях до свободи буде найкоротшим!

Зоряна НАПРНЯК

■ ФЕСТИВАЛЬ

«Тридцять причин пишатися Україною!»

У ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ «КРЕМЕНЧУЦЬКА ВИХОВНА КОЛОНІЯ» ВІДБУВСЯ ФЕСТИВАЛЬ ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ ВИХОВАНЦІВ ПІД ГАСЛОМ «ТРИДЦЯТЬ ПРИЧИН ПИШАТИСЯ УКРАЇНОЮ!».

Цьогорічний Фестиваль присвятили 30-й річниці Дня Незалежності рідної держави – України. У своїх виступах юнаки продемонстрували кращі надбання і досягнення українського народу, його звичаї і традиції, які не пропали даремно та збереглися і до нині в теперішній культурі. Художньо-самодіяльна програма підлітків продемонструвала скарби, родовідну пам'ять, символи, історію рідної держави. Юні артисти приємно здивували своїм талантом, артистичністю і натхненням, задушевним виконанням пісень, віршів та різноманітних номерів. Всі учасники Фестивалю відкрили для себе духмяно-квітковий, витончено душевний світ, наповнений історією землі української та невмирущою душою народного, світом надій, сподівань, які не залишають людину протягом усього життя.

Фестиваль самодіяльної художньої творчості вихованців спрямований на сприяння соціальному, духовному, моральному і творчому розвитку неповнолітніх осіб, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Сьогоднішній концерт підтвердив, якими гарними, креативними здібностями і талантами володіють вихованці. Вкрай важливо, щоб цей досвід і старання юнаки реалізували у своєму майбутньому житті.

Наш кор.

■ ДУМКИ З ПРИВОДУ

День Незалежності – головне свято країни для кожного з нас

СЬОГОДНІ, У НЕСПОКІЙНИЙ ДЛЯ УКРАЇНИ ЧАС, МИ ЗГАДУЄМО ТОЙ НЕЗАБУТНІЙ 1991 РІК, КОЛИ 24 СЕРПНЯ ТОГО РОКУ ВОЛЕЮ ВСЕВИШНЬОГО ПОСТАЛА НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

30 років тому здійснилася мрія багатьох поколінь нашого народу про свою державність. Триюнували села і міста, раділи люди від Сяну до Дону, плакали ті, хто знав справжню ціну свободи й поминав полеглих у боротьбі за неї.

Увесь цей пройдений шлях політики, державники мали б потурбуватися, щоб Україна стала рідною ненькою для всіх, хто з'єднав свою долю з нашим краєм, і стала справді самостійною!

Подаємо думки деяких політиків про те, які спогади для них залишила дата 24 серпня 1991 року і що для українців значить День Незалежності.

Іван Заєць – депутат Верховної Ради України 1-4, б скликань, безпосередній учасник підготовки та ухвалення Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України, про що він ділиться думками на сторінках нашої газети:

– Це був день дуже напруженої праці в парламенті. Усе було підпорядковане одному – проголосити незалежність України. А щоб це відбулося, потрібно було нейтралізувати протидію тих депутатів, які не бажали власної української держави. І зібрати докупи тих, хто хоче проголосувати за незалежність, але через різні причини вагається. Тому цілий

Іван ЗАЄЦЬ

день я провів у розмовах з депутатами від комуністичної більшості, переконував їх в історичності нашого кроку, брав участь у засіданні Народної Ради – тодішньої опозиції у Верховній Раді, щоб виробити таку лінію поведінки, яка приведе до бажаного результату. Під час перерв виходив до людей на площу перед парламентом. А було їх там десятки тисяч. Зранку і до вечора вони тримали національний синьо-жовтий прапор і чекали тої миті, коли його внесуть у парламент як ознаку торжества історичної справедливості для українського народу, як символ визнання плідності бо-

ротьби попередників за святу справу – за власну державність.

Доля розпорядилась так, що я і В'ячеслав Чорновіл опинилися на чоловому місці під час внесення цього прапора у залу ВРУ. І мене переповнювала гордість за побратимів, за всіх українців.

А ще були пісні біля трибуни Верховної Ради. Із відкритих вікон парламенту летіло у світі «Ще не вмерла України...». У вечірню пору був мітинг на Софійському майдані. То були великі часи. І творили їх великі люди.

День Незалежності – головне свято країни для кожного з нас, день особливої гордості українців. Можливо, на тисячу років випадає нагода створити свою державу!

Зоряна НАГІРНЯК

Подаємо вірш із книги "Битва за Україну", 2020р.

українського політика та економіста, доктора економічних наук, професора, світлої пам'яті Володимира ЧЕРНЯКА

Ще не вмерла Україна

Ще не вмерла Україна і ніколи вже не вмере, ніколи не вернеться старе – непохитна стала зміна. Зворотного шляху нема, як при родах.

Нас кличе сурма, як у військових походах.

Зоря імперії погасла – не pomoже диявольська гра: змінити гасла настала пора!

Із святого огню боротьби за свободу твориться диво народження народу – неможливо вбити мрію нашу постійну про Україну самостійну.

Україна йде назустріч долі – рве кайдани неволі,

неминуче постане з руїни величний Храм України!

Історична доля наша немилосердна, але Україна безсмертна – знайде вона у вселенських світах свій зоряний шлях!

■ 23 СЕРПНЯ – ДЕНЬ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ

Як найдорожчу святиню бережімо його

НА ВШАНУВАННЯ БАГАТОВІКОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, ЙОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОЇ СИМВОЛІКИ ТА З МЕТОЮ ВИХОВАННЯ ПОВАГИ ДО ДЕРЖАВНИХ СИМВОЛІВ УКРАЇНИ ВСТАНОВЛЕНО «ДЕНЬ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ», ЯКИЙ ВІД 2004 РОКУ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ В УКРАЇНІ ЩОРІЧНО.

Із настанням незалежності України у 1991 році державним прапором нашої держави став жовто-блакитний стяг, де синій колір є символом миру, як блакитне чисте небо, а жовтий – як лан стиглої золотої пшениці, що символізує багатство країни – житниці Європи. Правильність такого рішення не викликає сумніву, оскільки жовтий і блакитний кольори з давніх часів використовуються нашим народом, тому й сприймаються як національні символи українців.

Прапор як засіб сигналізації відомий з античних часів. Древні стяги були у великій шані на Русі ще за часів язичництва, а після запровадження християнства вони освячувалися і були вже не лише державною, а й релігійною святинєю. Відтоді значення їх як святині зростало: прапор супроводжував князя і дружину в походах: жодне військо без прапора не вирушало в похід і не вступало в бій.

Слов'яни, за словами М.Карамзіна, обоюнували свої знамена й вірили, що у воєнний час вони найсвятіші від усіх ідолів. Перші відомості про синьо-жовтий прапор датуються 1410 роком, коли відбулася Грюнвальдська битва, де на блакитному фоні прапора львівських ополченців був зображений жовтий лев, що спирається на жовту скелю.

Як найдорожчу святиню берегли прапори запорозьких козаки. Як зазначає доктор історичних наук, профе-

сор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Сергійчук, біля прапорів розгорталися найзапекліші поєдинки, бо втрата прапора для запорожця, як і для його предків – давніх русичів – поразка, ганьба. Кожна сотня, кожен полк мали свій прапор. Історія донесла до нас 14 описів козацьких прапорів.

Ще напередодні Другої світової війни в Ермітажі зберігалось чимало козацьких знамен, на яких можна було побачити поєднання цих двох кольорів. Наприклад, на одному з них – архістратиг Михаїл, одягнений у золоту кирею і блакитні штани. Ще одна хорогва: „1774 року фебруаля 28” створена коштом останнього кошового Запорозької Січі Петра Калнишевського – продовжувати прямокунтик блакитного кольору, на якому яскравили золоті герби.

Синьо-жовті прапори усталилися в Україні і в наступні віки. У часи революції в Австро-Угорській імперії (1848 р.) українці підняли національний прапор на Львівській ратуші. Австрійська влада дозволила українцям створити Національну гвардію для підтримання порядку та використовувати синьо-жовті прапори. Відродження національних барв у Галичині було поштовхом до відродження їх на всій території України.

У 1911-1913 роках на сторінках багатьох українських часописів зав'язалась наукова дискусія про укра-

їнську національну символіку. А з 1917 року на масових мітингах і демонстраціях всюди майорять жовто-блакитні знамена. Навіть у Петрограді маніфестація українців з приводу панахиди по Т.Г.Шевченкові проходила з національними прапорами і запорозькими бунчуками. На прапорах були написи: „Хай живе вільна Україна!”, а на грудях учасників маніфестації були приколоти жовто-сині стрічки.

Шевченківські дні проходили під жовто-блакитними прапорами також у Відні, Празі, Кракові, Царському Селі, Омську, Томську і навіть у Москві.

У березні 1918 року Центральна Рада затвердила жовто-блакитний прапор символом Української Народної Республіки. Чому? Як зазначає професор В.Сергійчук, тут також, як і справі з тризубом, головним ініціатором такого вибору був Михайло Грушевський, голова Центральної Ради, відомий історик, який добре знав традиції української національної символіки.

18 січня 1918 року міністр морських справ УНР Дмитро Антонович запропонував Малій Раді затвердити український морський прапор, проект якого було підготовлено Українською Морською Радою. Уперше він був піднятий 29 квітня 1918-го на лінійному кораблі командуючого Чорноморським флотом „Георгій Победоносець” у Севастополі. Указом гетьмана Павла Скоропадського від 18 липня 1918 р. було затверджено закон про український державний військовий прапор, який мали піднімати на всіх кораблях у портах України.

У Києві синьо-жовтий прапор був урочисто піднятий біля будинку міської Ради 24 липня 1990 року. Після серпневих подій 1991 року національний прапор піднято над Верховною Радою України.

Зоряна НАГІРНЯК

■ РАРИТЕТИ

Конституція Пилипа Орлика прибула в Україну вперше

У СОФІЙСЬКОМУ СОБОРІ З 17 СЕРПНЯ КИЯНИ ТА ГОСТІ СТОЛИЦІ МАЮТЬ
МОЖЛИВІСТЬ ПОБАЧИТИ УНІКАЛЬНИЙ ДОКУМЕНТ – ОРИГІНАЛ КОНСТИТУЦІЇ
ПИЛИПА ОРЛИКА.

Конституцію Пилипа Орлика покажуть у виставковому проєкті під назвою «Раритети Української козацької держави – Гетьманщини XVII-XVIII ст.: до 30-річчя Незалежності України». 16 серпня відбулося урочисте відкриття, з 17 серпня до 14 листопада він буде відкритий для широкого огляду (з 9:00 до 17:00).

«Експонатами виставки стали раритети, які зберігаються в архівних та музейних установах Королівства Швеції та України. Зі Швеції представлені гетьманська

булава з Кабінету раритетів єпархіальної бібліотеки міста Лінчопін і латиномовний екземпляр «Пактів і Конституції Війська Запорозького...» 1710 з Державного архіву Швеції в Стокгольмі. З українських архівних і музейних зібрань представлені п'ять універсалів 1687-1702 років, виданих в Батурині гетьманом Іваном Мазепою, з Інституту рукописів Національної бібліотеки України ім. Вернадського в Києві, а також Клейнод гетьмана Івана Мазепи – Знак гідності Глави Української держави з ДП «Національний культур-

но-мистецький та музейного комплексу «Мистецький Арсенал».

Конституція Пилипа Орлика (1710) прибула в Україну вперше за 311 років з моменту свого створення. Документ вважається однією з перших конститу-

цій Європи і фактично проголошував в Україні незалежну республіку з протекторатом шведського короля замість підданства царю, що було великим кроком вперед в політичній думці того часу. Перша українська Конституція була прийнята на зборах козацтва біля містечка Тягина на правому березі річки Дністер 5 квітня 1710 року. Вона містить преамбулу, 16 статей і присягу гетьмана. Конституція Пилипа Орлика була складена в двох примірниках українською та латинською мовами і має дві староукраїнські редакції. Оригінал, написаний рукою Орлика, зберігається в Швеції, у Стокгольмі.

Юлія СЕРЕДА

■ ФОТОРЕПОРТАЖ

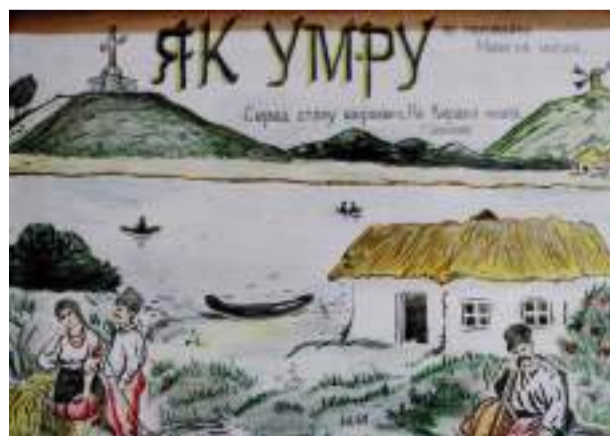
Моїй країні – присвячую!

Ще один творчий конкурс з нагоди 25-ї річниці ухвалення Конституції України та до 30-ї річниці Незалежності України був ініційований Департаментом з питань виконання кримінальних покарань. Проводився він в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України. Надійшло надзвичайно багато робіт образотворчого мистецтва: картини, малюнки, які виготовлені в різних техніках, зокрема: і вишивання бісером, і випалювання по дереву, і живопис, і графіка.

Авторитетне журі конкурсу обрало найкращі з них за такими критеріями: оригінальність ідеї, тематична відповідність, творчий підхід, охайність роботи.

Пропонуємо читачам фоторепортаж, де кожен витвір «мовить» про «Тридцять причин пишати Україною», адже саме така була тема конкурсу.

Юлія СЕРЕДА

Закон і обов'язок

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №23071-12911ПР
від 27.12.2017 року

Засновник: державна установа
«Генеральна дирекція
Державної кримінально-виконавчої служби України»

Редактор: Людмила КРАВЧЕНКО

Адреса редакції:
04050, м.Київ-50, вул. Юрія Іллєнка, 81

Телефон: 481-05-33
e-mail: zio@kvs.gov.ua